

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

๑. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑.๑ สภาพทั่วไป

- ที่ตั้ง อาณาเขต เขตการปกครอง และประชากร

ตำบลศรีภูมิเดิมขึ้นกับตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นตำบลศรีภูมิ ประกอบด้วยทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน และต่อมาได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ มีพื้นที่การปกครอง จำนวน ๙ หมู่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ตั้งอยู่บ้านศรีภูมิ หมู่ที่ ๑ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของอำเภอกระสัง ห่างจากอำเภอกระสัง ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

อาณาเขตดังต่อไปนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลชุมแสง และตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลกันทรารมย์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเมืองไผ่ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

- เนื้อที่

ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ประมาณ ๓๑.๖๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๒,๓๖๘ ไร่

- สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศตำบลศรีภูมิเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสมสำหรับทำนา มีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ ห้วยจบก ไหลผ่านจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก และเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มทำให้บางปีมีน้ำท่วม เช่น บริเวณ หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ หมู่ที่ ๒ บ้านไทรปวน หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง และหมู่ที่ ๔ บ้านตะแบก

- สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดอยู่ในลักษณะภูมิอากาศ แบบมรสุมเขตร้อน ซึ่งแบ่งได้ ๓ ฤดู คือ ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ส่วนฤดูหนาว จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน ซึ่งจะมีอากาศร้อนและอบอ้าว

แผนที่ตำบลศรีภูมิ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ และ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ❖ แหล่งน้ำธรรมชาติ

- หนองข้างตายเป็น หมู่ที่ ๓
- หนองสวาย หมู่ที่ ๖
- หนองกะทะ หมู่ที่ ๗
- หนองอาบี่ หมู่ที่ ๗

- ❖ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย ๑ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น ๑๘๗ แห่ง
- บ่อโยก ๒๕ แห่ง
- สระน้ำ ๕๕ แห่ง
- ระบบประปาหมู่บ้าน ๔ แห่ง

การปกครองและประชากร

ตารางแสดงรายชื่อหมู่บ้านในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ	นายบัณฑิตย์ เรืองศิริ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒ บ้านไทรปวน	นายสายหยุด ประจง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง	นายอดิศร ผลเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔ บ้านตะแบก	นายเทิดศักดิ์ เข้มดี	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕ บ้านตาฮ้อ	นายสุติ โปตรมย์	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖ บ้านกำเปร	นายกิตติศักดิ์ กมรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๗ บ้านติม	นายสงัด นิรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๘ บ้านขาม	นายสำเริญ แยมรัมย์	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๙ บ้านโคกสูงใต้	นายชอบ ผลเจริญ	กำนันตำบลศรีภูมิ

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	จำนวนประชากร (คน)		
		เพศชาย	เพศหญิง	รวม
หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ	๑๒๑	๒๒๘	๒๓๘	๔๖๖
หมู่ที่ ๒ บ้านไทรปวน	๑๐๕	๒๒๓	๒๓๔	๔๕๗
หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง	๒๐๖	๓๖๔	๓๖๕	๗๒๙
หมู่ที่ ๔ บ้านตะแบก	๑๕๓	๒๗๖	๓๐๐	๕๗๖
หมู่ที่ ๕ บ้านตาฮ้อ	๑๐๑	๒๒๑	๒๔๔	๔๖๕
หมู่ที่ ๖ บ้านกำเปร	๗๕	๑๗๖	๑๙๐	๓๖๕
หมู่ที่ ๗ บ้านติม	๑๐๔	๑๘๐	๒๐๒	๓๘๒
หมู่ที่ ๘ บ้านขาม	๑๑๕	๑๙๗	๒๒๕	๔๒๒
หมู่ที่ ๙ บ้านโคกสูงใต้	๑๓๘	๒๙๔	๓๔๓	๖๓๗
รวม	๑,๐๖๒	๒,๑๕๘	๒,๓๔๑	๔,๕๙๙

ที่มา : สถิติบ้านจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบข้อมูลแยกรายพื้นที่ ระดับตำบล ข้อมูลของ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูล ณ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

: สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบข้อมูลแยกรายพื้นที่ ระดับตำบล ข้อมูลของ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

- สถานศึกษา

๑. โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง ดังนี้
 - ๑) โรงเรียนบ้านศรีภูมิสามัคคี หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ
 - ๒) โรงเรียนบ้านขามสามัคคี หมู่ที่ ๘ บ้านขาม
๒. โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้
 - ๑) โรงเรียนบ้านโคกสูง หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๒ แห่ง ดังนี้
 - ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีภูมิวนาราม หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ
 - ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดประชาศรีทธารธรรม หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง

- สถานที่ทางศาสนา

๑. วัด จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้
 - ๑) วัดศรีภูมิวนาราม หมู่ที่ ๑ บ้านศรีภูมิ
 - ๒) วัดประชาศรีทธารธรรม หมู่ที่ ๓ บ้านโคกสูง
 - ๓) วัดบ้านตาฮ้อ หมู่ที่ ๕ บ้านตาฮ้อ
๒. สำนักสงฆ์ จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้
 - สำนักสงฆ์วัดบ้านขาม หมู่ที่ ๘ บ้านขาม
๓. ที่พักสงฆ์ จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้
 - ที่พักสงฆ์บ้านติม หมู่ที่ ๗ บ้านติม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมี ผู้ให้คำกัตความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

สามารถ จันท์สุรย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้างทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิต ในท้องถิ่นอย่างสมสมัยกรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการรับความรู้ สังกศ วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธ์ (๒๕๓๕) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนที่มีต่อตนเองต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างไรยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย

ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าว่า วัตถุธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการค้าการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับ ที่	ชื่อ	หมู่ที่	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร
๑	วัดศรีภูมิวนาราม	๑	๓	-
๒	วัดบ้านตาฮ้อ	๕	๔	-
๓	วัดประชาศรีทธารธรรม	๙	๕	-
๔	สำนักสงฆ์บ้านติม	๗	๔	-
๕	สำนักสงฆ์บ้านขาม	๘	๒	-

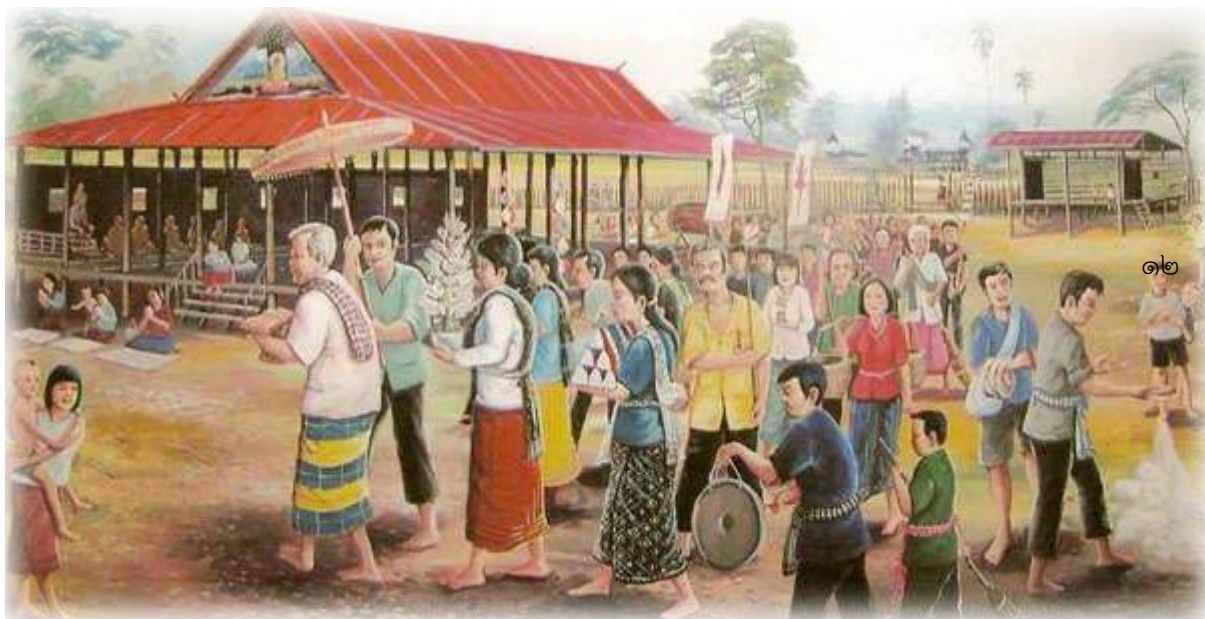
ข้อมูลปฏิทินกิจกรรมประจำปี วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรม
ข้อมูลด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัน/เดือน/ปี ที่จัดกิจกรรม (โปรดระบุให้ ชัดเจน)	ชื่อกิจกรรม/ งานประเพณี	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม (โปรดระบุความเป็นมา/ ความสำคัญอย่างย่อและกิจกรรม)	หมายเหตุ
๑ ม.ค.	งานทำบุญขึ้นปี ใหม่	วัดต่างๆใน พื้นที่ตำบล	เลี้ยงพระ ฟังธรรม ทำบุญ ตักบาตร ข้าวสาร อาหารแห้ง	
มี.ค	วันมาฆบูชา	วัดต่างๆใน พื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	
๑-๓๐ เม.ย.	บวชบรรพชา สามเณร	วัดประชา ศรัทธาธรรม	จัดพิธีบรรพชา อุปสมบท เพื่อสืบสานอนุรักษ์ ประเพณีท้องถิ่น	
๑๓ - ๑๖ เม.ย.	ประเพณี สงกรานต์	วัดต่างๆ ใน พื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตรเทโว , พิธีสงฆ์	
๑๓ เม.ย.	ประเพณีรดน้ำดำ หัวผู้สูงอายุ	วัดต่างๆใน พื้นที่ตำบล	จัดกิจกรรมสงฆ์น้ำพระ , รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ	
มิ.ย.	ประเพณีวิสาขบูชา	วัดต่างๆใน พื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	
ก.ค.	ประเพณีอาสา บูชา,ประเพณีวัน เข้าพรรษา	วัดต่างๆใน พื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญประโยชน์ เวียนเทียน	
๑๒ ส.ค.	วันแม่แห่งชาติ	อบต.ศรีภูมิ/ อำเภอลำ	จัดกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา และร่วมพิธีณที่ว่าการอำเภอลำ	
ก.ย.	ประเพณีแซนโถง ตา	ในพื้นที่ตำบล ศรีภูมิ	เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นวัน รวมญาติ และการทำบุญให้แก่ญาติปู่ ย่า ตายาย ญาติพี่น้อง น้องที่ล่วงลับไปแล้วทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟัง ธรรม บำเพ็ญประโยชน์	
ต.ค.	ประเพณีออก พรรษา	วัดต่างๆ ใน พื้นที่ตำบล	ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม บำเพ็ญ ประโยชน์	
๕ ธ.ค.	วันพ่อแห่งชาติ	อบต.ศรีภูมิ/ อำเภอลำ	จัดกิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา และร่วมพิธีณที่ว่าการอำเภอลำ	

ลำดับ ที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๑	วันมาฆบูชา	มาฆบูชา เป็นวันสำคัญของพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้กันว่า เป็นวันเกิดพระธรรม ถูว่าเป็นวันที่ พระพุทธเจ้า ได้ประกาศ หลักธรรม คำสั่งสอนของ พระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมกัน ในวันนั้น นำไปเผยแผ่ วันมาฆบูชา เป็นวันบูชาพิเศษ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	ในพื้นที่ ตำบล และ ใกล้เคียง
๒	ประเพณีบุญสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นวัน ขึ้นปีใหม่ของไทย ซึ่งตรงกับ วันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของ ทุกปี มีการทำบุญตักบาต และ สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวขอพร ผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข	๑๓ - ๑๖ เมษายน ของทุกปี	
๓	วันวิสาขบูชา	วันวิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธเจ้า ๓ ประการ คือ เป็นวันประสูติ ตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้า และปรินิพพาน	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗	ในพื้นที่ ตำบล และ ใกล้เคียง
๔	วันอาสาฬหบูชา	วันอาสาฬหบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ ทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการ แสดงปฐมเทศนา โปรดพระปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตน มฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จึงถือว่าวันนี้เป็นวันแรกที่มีพระสงฆ์เกิดขึ้นครบองค์ พระรัตนตรัย	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	ในพื้นที่ ตำบล และ ใกล้เคียง

ลำดับ ที่	ประเพณี / วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา	ระยะเวลา	สถานที่
๖	วันเข้าพรรษา	วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น ยังมีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ "ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา" ประเพณีที่กระทำกันเมื่อใกล้ถึงฤดูเข้าพรรษา ซึ่งมีมาตั้งแต่โบราณกาล การหล่อเทียนเข้าพรรษานี้ มีอยู่เป็นประจำทุกปี เพราะในระยะเข้าพรรษา พระภิกษุจะต้องมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้า - เย็น และในการนี้จะต้องมีรูป - เทียนจุดบูชาด้วย พุทธศาสนิกชนทั้งหลายจึงพร้อมใจกันหล่อเทียนเข้าพรรษาสำหรับให้พระภิกษุจุดเป็นการกุศลทานอย่างหนึ่ง เพราะเชื่อกันว่าในการให้ทานด้วยแสงสว่าง จะมีอานิสงฆ์เพิ่มพูนปัญญาหุดาสว่างไสว ตามชนบทนั้น การหล่อเทียนเข้าพรรษาทำกันอย่างเอิกเกริกสนุกสนานมาก เมื่อหล่อเสร็จแล้ว ก็จะมีการแห่แหน รอบพระอุโบสถ ๓ รอบ แล้วนำไปบูชาพระตลอดระยะเวลา ๓ เดือน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง
๗	ประเพณีตัก บาตรเทโว	หลังวันออกพรรษา ๑ วัน คือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จะมีการ "ตักบาตรเทโว" หรือชื่อเต็มตามคำพระว่า "เทโวโรหนะ" แปลว่า การหยั่งลงจากเทวโลก โดยสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ตักบาตรดาวดึงส์" โดยอาหารที่นิยมนำไปใส่บาตรคือ ข้าวต้มมัด และ ข้าวต้มลูกโยน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑	ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง
๘	ประเพณีลอย กระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่ไปกับกระทง และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง

อิตลิสสอง คองลิสสี่

อิตลิสสอง มาจากคำ ๒ คำ คือ **อิต** กับ **ลิสสอง** อิตมาจากคำว่า จาริตหมายถึงสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ตึงงาม ชาวอีสาน เรียกว่า **จาอิตหรืออิตลิสสอง** ในหนึ่งปี

คองลิสสี่ หมายถึง ครองธรรม ๑๔ อย่าง เป็นกรอบหรือแนวทางที่ใช้ปฏิบัติระหว่างกัน ของผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง พระสงฆ์ และระหว่างบุคคลทั่วไป เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของ บ้านเมือง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานที่ดำรงชีพอยู่ในสังคมเกษตรกรรม ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แห้งแล้งกันดารนั้น ในความเชื่อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความผาสุกและเจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นแก่ครอบครัวและบ้านเมืองก็ต้องการประกอบพิธีกรรม มีการเช่นสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และร่วมทำบุญตามประเพณีทางพุทธศาสนาด้วยทุกๆ เดือนในรอบปีนั้นมีการ จัดงานบุญพื้นบ้านประเพณีพื้นเมืองกันเป็นประจำ จึงได้ถือเป็น**ประเพณี ๑๒ เดือนเรียกกันว่า อิตลิสสอง** ถือกันว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันคติความเชื่อในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อการดำรงชีวิตชาวอีสานจึงมีงานบุญพื้นบ้านมากมายจนได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคที่มีงานประเพณีพื้นบ้านมากที่สุดในประเทศอิตลิสสองเดือนหรือประเพณีลิสสองเดือนนั้น ชาวอีสานร่วมกันประกอบพิธีนับแต่ต้นปี คือ

๑. เดือนอ้าย หรือเดือนเจียง งานบุญเข้ากรรม มีงานบุญดอกผ้า (นำผ้าห่มหนาวไปถวายสงฆ์) ประเพณีเส็งกลอง ทำลานตี(ลานนวดข้าว)ทำปลาแดก (ทำปลาร้าไว้เป็นอาหาร) เกี่ยวข้าวในนา เล่นว่าว ชักว่าวธนู นิมนต์พระสงฆ์เข้าประวาสกรรมตามประเพณีนั้นมีการทำบุญทางศาสนา เพื่ออนิสงฆ์ทดแทนบุญคุณต่อบรรพบุรุษ ชาวบ้านเลี้ยงผีแถน ผีบรรพบุรุษ มีการตระเตรียมเก็บสะสมข้าวปลาอาหารไว้กินในยามแล้ง

๒. เดือนยี่ งานบุญคุณลาน ทำบุญที่วัด พระสงฆ์เทศน์เรื่องแม่โพสพ ทำพิธีปลงข้าวในลอมและฟาดข้าว

ในลาน ขนข้าวเปลือกขึ้นเล้า (ยุ้งฉาง) นับเป็นความเชื่อในการบำรุงขวัญและเสริมมงคลทางเกษตรกรรม มีทั้งทำบุญที่วัดและบางครั้งทกบุญที่ลานนวดข้าว เมื่อขนข้าวใส่ยุ้งแล้วมักไปทำบุญที่วัด

๓. เดือนสาม บุญข้าวจี มีพิธีเลี้ยงลาตาแฮก (พระภูมินา) เพราะชนข้าวขึ้นยุ้งแล้ว งานเอ็นขวัญข้าวหรือ

กู่ขวัญข้าว เพ็ญเดือนสามทำบุญข้าวจีตอนเย็นทำมาฆบูชา ลงขันฝ้ายหาหัวฟืน (ไม้เชื้อเพลิงถ้าไม้ไผ่ตายหัว กิ่งไม้แห้ง-ฟืน)ตามประเพณีหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวใส่ยุ้งแล้ว มีการทำบุญเช่นสรวงบูชาเจ้าที่นา ซึ่งชาวอีสานเรียกว่าตาแฮก และทำบุญแผ่ส่วนกุศลให้ผีปู่ตายาย อันเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ โดยการทำข้าวจี (ข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนสอดใส่น้ำตาลหรือน้ำอ้อยชุบไข่ปิ้งจนเหลือง) นำไปถวายพระพร้อมอาหารคาวหวานอื่นๆ

๔. เดือนสี่ บุญพระเวส (อ่านออกเสียงพระ-เวด) มีงานบุญพระเวส (ฟังเทศน์มหาชาติ) แห่งพระอุคตตั้งศาลเพียงตา ทำบุญแจกข้าวอุทิศให้ผู้ตาย (บุญเปตพลี) ประเพณีเทศน์มหาชาติเหมือนกับประเพณีภาคอื่นๆ ด้วย เป็นงานบุญทางพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติทำบุญถวายภัตตาหารแล้วตอนบ่ายฟังเทศน์ เรื่องเวสสันดรชาดก ตามประเพณีวัดติดต่อกัน ๒-๓ วันแล้วแต่กำหนดในช่วงที่จัดงานมีการแห่พระอุคตเพื่อขอให้บันดาลให้ฝนตกด้วย

๕. เดือนห้า บุญสงกรานต์ หรือเทศกาลสงกรานต์ ชาวอีสานเรียกกันว่า สั้งขานต์ ตามประเพณีจัดงานสงกรานต์นั้น บางแห่งจัดกัน ๓ วัน บางแห่ง ๗ วัน แล้วแต่กำหนดมีการทำบุญถวายภัตตาหารคาวหวาน หรือถวายจันทน์เช้า-เพลตลอดเทศกาล ตอนบ่ายมีสงกรานต์รดน้ำผู้ใหญ่ผู้เฒ่าก่อนเจดีย์ทราย

๖. เดือนหก บุญบั้งไฟ บางแห่งเรียก บุญวิสาขบูชา มีงานบุญบั้งไฟ (บุญขอฝน) บุญวิสาขบูชาวันเพ็ญเดือนหกเกือบตลอดเดือนหกนี้ ชาวอีสานจัดงานบุญบั้งไฟ จัดวันใดแล้วแต่คณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดถือเป็นการทำบุญบูชาแถน (เทวดา) เพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและความอุดมสมบูรณ์ของข้าวปลาอาหารในปีต่อไปครั้นวันเพ็ญหก เป็นงานบุญวิสาขบูชาประเพณีสำคัญทางพุทธศาสนา มีการทำบุญฟังเทศน์และเวียนเทียนเพื่อผลแห่งอานิสงส์ในภพหน้า

๗. เดือนเจ็ด บุญข้าชะ มีพิธีเลี้ยงตาแฮก ปู่ตา หลักเมือง งานบุญเบิกบ้านเบิกเมือง งานเข้านาคเพื่อบวช

นาคคติความเชื่อหลังจากหว่านข้าวกล้าดำนาเสร็จ มีการทำพิธีเช่นสรวงเจ้าที่นา เพื่อความเป็นสิริมงคลให้ข้าวกล้า ในนางงอกงาม บ้านที่กุลบุตรมีงานอุปสมบททดแทนบุญคุณบิดามารดา และเตรียมเข้ากรรมในพรรษา

๘. เดือนแปด งานบุญเข้าพรรษา มีพิธีหล่อเทียนพรรษางานบุญเทศกาลเข้าพรรษา แต่ละหมู่บ้านช่วยกันหล่อเทียนพรรษา ประดับให้สวยงาม จัดขบวนแห่เพื่อนำไปถวายเป็นพุทธบูชา มีการทำบุญถวายภัตตาหาร เครื่องไทยทานและผ้าอาบน้ำฝน เพื่อพระสงฆ์จะได้นำไปใช้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

๙. เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน จัดงานวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ นับแต่เช้ามีด ชาวบ้านจัดอาหารคาวหวาน หมากพลูบุหรีใส่กระทงเล็ก ๆ นำไปวางไว้ตามลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ข้างพระอุโบสถ เพื่อเป็นการให้ทานแก่เปรตหรือวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยากตอนสายมีการทำบุญที่วัด ฟังเทศน์เป็นอานิสงส์

๑๐. เดือนสิบ บุญข้าวสาก ข้าวสากหมายถึงการกวณกระยาสารท คล้ายงานบุญสลากภัตในภาคกลาง

จัดงานวันเพ็ญเดือน ๑๐ นำสำหรับคาวหวานพร้อมกับข้าวสาก(กระยาสารท) ไปทำบุญที่วัดถวายผ้าอาบน้ำฝนและเครื่องไทยทาน แต่ก่อนที่จะถวายนั้นจะทำสลากติดไว้ พระสงฆ์องค์ใดจับสลากใดได้ก็รับถวายจากเจ้าของสำรับนั้น ตอนบ่ายฟังเทศน์เป็นอานิสงส์

๑๑. เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา มีพิธีถวายผ้าห่มหนาวในวันเพ็ญ มีงานบุญตักบาตรเทโว พิธีกวาดข้าวทิพย์ พิธีลอยเรือไฟนับเป็นช่วงที่จัดงานใหญ่กันเกือบตลอดเดือน นับแต่วันเพ็ญ มีการถวายผ้าห่มหนาวแต่พระพุทธรูปสงฆ์ วันแรม ๑ ค่ำ งานบุญตักบาตรเทโว ตอนเย็นวันขึ้น ๑๔ ค่ำ มีพิธีกวาดข้าวทิพย์ มีงานช่วงเฮือ (แข่งเรือ) ในวันเพ็ญมีงานแห่ปราสาทผึ้ง พิธีลอยเฮือไฟ (ไหลเรือไฟ) เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา มีทั้งงานบุญกุศลและสนุกสนานรื่นเริง

๑๒. เดือนสิบสอง บุญกฐิน ทำบุญข้าวเม่าพิธีถวายกฐินเมื่อถึงวันเพ็ญจัดทำข้าวเม่า(ข้าวใหม่)นำไปถวายพระ พร้อมสำรับคาวหวานขึ้นตอนบ่ายพึ่งเทศน์เป็นอันสงฆ์จัด พิธีทอดกฐินตามวัดที่!!จองกฐินไว้ งานบุญใน สิบสองนั้น ตามหมู่ที่เคร่งประเพณียังคงจัดกันอย่างครบถ้วนบางแห่งจัดเฉพาะงานบุญใหญ่ๆตามแต่คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกันจัด บางแห่งเป็นงานใหญ่ประจำปี งานบุญแห่เทียนพรรษา ชาวจังหวัดอุบลฯ จัดเป็นงานใหญ่ทุกปีงานลอยเฮือไฟ ชาวจังหวัดนครพนมจัดเป็นงานใหญ่ประจำ และงานแห่ปราสาทผึ้ง ชาวเมืองสกลนคร จัดเป็นงานใหญ่ประจำ เป็นต้น ปัจจุบันนี้มีการฟื้นฟูการจัดงานสิบสองเป็นงานใหญ่ๆเพื่อการอนุรักษ์สืบทอดทางวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่จังหวัดด้วย

คองสิบลี่

สำหรับคองสิบลี่ ตามคติการถือปฏิบัติของชาวอีสานนั้น ถือเป็นหลักธรรมในการครองบ้านครองเรือนที่ควรปฏิบัติ ซึ่งหากใครที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดแล้วนับเป็นบุคคลอยู่ในศีลในธรรมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป หลักปฏิบัติ ๑๔ ข้อ หรือ ๑๔ ประการ ได้แก่

๑. หูเมือง เป็นราชทูตต่างหน้าแทนบ้านเมือง หมายถึง เป็นบุคคลที่พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน พูดจริง

๒. ตาเมือง เป็นนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในวิชาการบ้านเมือง รู้หลักธรรม

๓. แก่นเมือง เป็นผู้ทรงคุณธรรม ยุติธรรม

๔. ประตุมือง เป็นผู้มีความสามารถในการใช้ศัตราวุธยุทธโธปกรณ์

๕. รากเมือง เป็นผู้รอบรู้ในด้านโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์

๖. เหน้เมือง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์

๗. ขางเมือง เป็นผู้ชำนาญในการออกแบบ ชำนาญในการศึก

๘. ชื่อเมือง เป็นผู้มีตระกูลเป็นนักปราชญ์ผู้กล้าหาญ

๙. แปะเมือง เป็นผู้มีความดี ตัดสินคดีความเที่ยงธรรม

๑๐. เขตเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่พิทักษ์เขตเมือง รักษาเขตแดนบ้านเมือง

๑๑. ใจเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่ปกครองบ้านเมืองที่ดี

๑๒. ค่าเมือง เป็นผู้พิทักษ์รักษาให้เมืองมีค่า มีเงินทอง ติดต่อกำชาย

๑๓. สติเมือง เป็นผู้รู้จักการรักษาพยาบาล หมอยา

๑๔. เมฆหมอกเมือง เป็นผู้ทำหน้าที่ประดุจเทพอารักษ์พิทักษ์เมืองเป็นหลักเมืองการถือคองสิบลี่ ประการนี้นับเป็นการรักษาบ้านครองเรือนมีศีลธรรม มีทศพิธราชธรรม

การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	เกษตรผสมผสาน	นายสรศักดิ์ รสหอม	ม. ๕ ต.ศรีภูมิ
๒	การผลิตข้าวอินทรีย์	นายสำเริญ แยมรัมย์	ม. ๘ ต.ศรีภูมิ
๓	การเลี้ยงสุกร	นายอะ กิ่งแก้ว	ม. ๔ ต.ศรีภูมิ
๔	การเลี้ยงโค กระบือ	ประชาชนในเขตตำบลศรีภูมิ	ตำบลศรีภูมิ

ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การนวด และการละเล่นพื้นบ้าน

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การรำตรวด	นางเนตรนภา ทองยอน	ม. ๑ ต.ศรีภูมิ
๔	การรำไม้พลอง	นางนฤมล หมู่ทอง	ม. ๗ ต.ศรีภูมิ

ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	เห็นนางฟ้า เห็นขอนแก่น	นางสาวกฤษดา โกตรัมย์	ม. ๙ ต.ศรีภูมิ
๖	กลุ่มตีเหล็ก	นายเสงี่ยม เงามาม	ม. ๗ ต. ศรีภูมิ
๗	กลุ่มทอผ้าบ้านโคกสูง	นางสงวน มีโชค	ม. ๙ ต. ศรีภูมิ
๘	กลุ่มทอผ้าบ้านตาฮ้อ	นางสาวเยาวลักษณ์ จิตโชติ	ม. ๕ ต. ศรีภูมิ
๙	การทำอิฐประสาน /เตาเผาขยะประหยัดพลังงาน	นายนิยม อะพรรัมย์	ม. ๖ ต.ศรีภูมิ

ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	สมุนไพร	นายสุเพียบ ทองยอน	ม. ๒ ต.ศรีภูมิ
๒	ผลิตข้าวอินทรีย์	นายสำเริญ แยมรัมย์	ม. ๘ ต.ศรีภูมิ

ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสมศักดิ์ จักสาน	ม. ๒ ต.ศรีภูมิ
๒	พิธีกรรมทางศาสนา	นายบุญเลิศ กิ่งแก้ว	ม. ๔ ต.ศรีภูมิ
๓	พิธีกรรมทางศาสนา	นายพรหม รสหอม	ม. ๕ ต.ศรีภูมิ
๔	พิธีกรรมทางศาสนา	นายโนรี แสนกล้า	ม. ๙ ต.ศรีภูมิ

ภาคผนวก

การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ฐานข้อมูลท้องถิ่นได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม

นายสรศักดิ์ รสหอม

เบอร์โทร ๐๘๗๙๕๘๒๗๘๘

ที่อยู่อาศัย บ้านเลขที่ ๑๐๒ บ้านตาฮ้อ หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

การแปรรูปสินค้าทางการเกษตรข้าวอินทรีย์ เพื่อส่ง ณ โรงพยาบาลบุรีรัมย์
ได้มีการจัดทำเมื่อพ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการรักษา ได้รับประทานข้าวที่ปลอด
สารเคมี และสารอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ

การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ข้าวอินทรีย์

๒. ด้านหัตถกรรม

การจัดทำ อิฐประสาน นายนิยม อะพรรัมย์

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำอิฐประสาน

ผู้ผลิต ผู้ประกอบการอิฐประสาน
บ้านกำเปร หมู่ที่ ๖ ตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

๒.๑ ด้านหัตถกรรม
การตีเหล็ก

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
บ้านติม หมู่ที่ ๗
ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

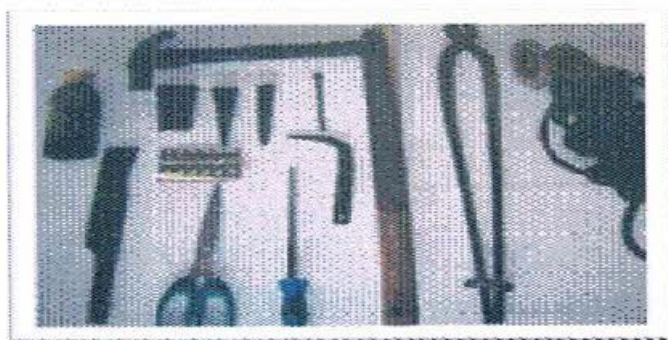
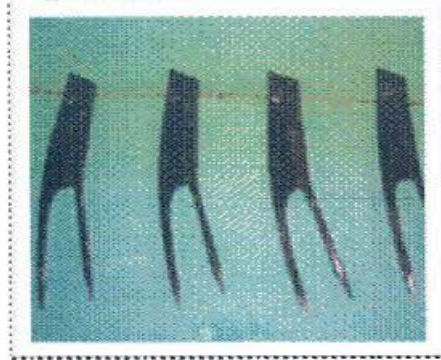
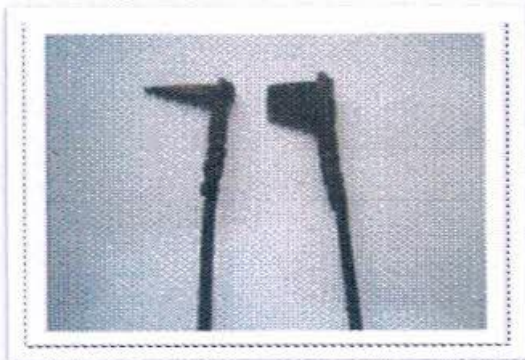

กระบวนการผลิต

วัตถุดิบและส่วนประกอบ

๑. เหล็ก, ถ่าน, น้ำ
๒. เตาเผา, หอยโข่ง, แทะน
๓. ค้อนใหญ่, ค้อนเล็ก
๔. ตะไบ, คีม, จับ, เครื่องเจีย
๕. ชูตแกะสลักกลวดลาย
๖. แวนหนู, หินลับ

อัตลักษณ์(เอกลักษณ์)/จุดเด่นของผลิตภัณฑ์

เป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับ มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและทำชื่อเสียงให้กับอำเภอและหมู่บ้าน คงความเป็นเอกลักษณ์ สินค้าโบราณ หาดูได้ยาก

มาตรฐานและรางวัลที่ได้รับ

๑. OTOP คัดสรร ปี ๒๕๕๓ ระดับ ๓ ดาว
๒. มผช.เลขที่ ๑๗๖/๒๕๕๖

แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์

- ๑. ที่ทำการกลุ่มตีเหล็กบ้านดิม เลขที่ ๔๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๖๐
- ๒. งานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP
- ๓. การออกร้านแสดงสินค้าและจำหน่ายของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายใน และนอกจังหวัด
- ๔. งานกาชาดและของดีอำเภอกระสัง
- ๕. งานกาชาดจังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่บ้านดิม

กลุ่มตีเหล็กบ้านดิม

ที่อยู่ 42 7 - ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 31160

นายกิตติชัย พะนิรัมย์

โทร 089-8495743

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ
ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
เบอร์โทรศัพท์ 044 - 666112 แฟกซ์ 044-666113
www.sriphoom.go.th

LEARNING TOURISM

ศูนย์การเรียนรู้บ้านดิม
การตีเหล็ก(มิตสนาด)

กลุ่มตีเหล็กบ้านดิม หมู่ที่ 7
ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง
จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติความเป็นมา

"กลุ่มตีเหล็กบ้านดิม" ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ประกอบด้วย มิตสนาด และมิตโบราณขนาดเล็ก ตั้งเมื่อปี พ.ศ.2545 โดยมี นายศักดิ์ชัย พะนิรัมย์ เป็นประธานกลุ่มฯ โดยสมัยนั้น นายอิน หมู่ทอง และ นายยอด หล่อแหลม ได้อพยพมาจากบ้านกระโตน้อย อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ มาตั้งถิ่นฐาน ซึ่งมีอาชีพตีมิตทำปิ่นแก้ว และมีมิตสนาด ได้สอนให้ลูกหลานทำสืบต่อมา จนกระทั่งปี ๒๕๔๕ มีโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจัดให้กลุ่มตีมิตสนาด บ้านดิม หมู่ที่ ๗ เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลและให้การสนับสนุน โรงเรือน ในอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ทันสมัย เพื่อให้กลุ่มได้ผลิตสินค้าเพียงพอแก่ความต้องการของตลาด ช่วยทำให้เศรษฐกิจ รายได้ของชุมชนดีขึ้น ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอร่วมกับครูศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน และส่วนราชการอื่น ๆ ได้เข้ามาให้คำแนะนำด้านการจัดระเบียบกลุ่ม และรูปแบบผลิตภัณฑ์ รูปแบบใหม่ ๆ ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ อีกทั้งประธานกลุ่มฯ มีความอดทนและความพยายามหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ตลอดจนเข้าหาส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ การตลาด การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ จนสามารถเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้บริโภคและสามารถเป็นที่ยอมรับของตลาดจนถึงปัจจุบัน

LEARNING TOURISM

ศูนย์การเรียนรู้ การตีมิตสนาดบ้านดิม ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

อัตลักษณ์(เอกลักษณ์)/จุดเด่นของผลิตภัณฑ์

มิตสนาดเป็นของ ใช้/ของตกแต่ง/ของที่จะลิก เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยม มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและทำชื่อเสียงให้กับอำเภอและหมู่บ้าน คงความเป็นเอกลักษณ์ สินค้าโบราณ หาดูได้ยาก

มิตสนาดรุ่นแรก

มิตสนาดปัจจุบัน

มาตรฐานและรางวัลที่ได้รับ

- ๑. OTOP คัดสรร ปี ๒๕๕๓ ระดับ ๓ ดาว
- ๒. มผช.เลขที่ ๑๗๖/๒๕๖๖

OTOP คัดสรร ปี 2553 ระดับ 3 ดาว มผช.เลขที่ 176/2546 ดาว

สถานที่จำหน่าย

กลุ่มตีเหล็กบ้านดิม
42 ดิม หมู่ 7 ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 31160
ติดต่อ : นายศักดิ์ชัย พะนิรัมย์

☎089-8495743

แหล่งตีเหล็กบ้านดิม

นายกิตติชัย พะนิรัมย์

ขั้นตอนการผลิต

๑. นำเหล็กเผาไฟตัดให้ขนาดพอดีกับเนื้องาน

๒. นำเหล็กเผาไฟอีกครั้งเพื่อตีให้ขึ้นรูปมีดขนาด

๓. นำไปเจียส่วนที่ขรุขระออกแล้วตะไบด้วยมือ

๔. สลักลวดลายแล้วนำเฉพาะใบมีดไปเผาชุบแข็ง

๕. นำมาลับให้คม, ใส่สลักหู, ทาน้ำมันกันสนิม

ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ
กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ
 กลุ่มตีเหล็กบ้านติม หมู่ที่ ๗ ตำบลศรีภูมิ
 อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๖๐
 โทร. ๐๘๕-๖๘๒๒๓๙๐

๒.๓ หัตถกรรม
กลุ่มทอผ้า
บ้านโคกสูง

นางสงวน มีโชค ประธานองค์กร
ที่อยู่อาศัย เลขที่ ๓๗/๑บ้านโคกสูง ตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มทอผ้าไหม

ก่อตั้งและได้รับรองจัดแจ้ง
เป็นเครือข่ายวัฒนธรรม ให้ไว้
ณ วันที่ ๑๒ กันยายน

พ.ศ. ๒๕๕๕

จำนวนสมาชิก ๘ คน

- เพื่อส่งเสริมอาชีพและภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น

- เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ

กลุ่มและชุมชน

- เพื่อส่งเสริมสร้างรายได้

ให้กับชุมชน

- เพื่อเข้าร่วมการจัด

นิทรรศการ สินค้า OTOP ใน
ระดับตำบล และระดับอำเภอ

นางเยาวลักษณ์ จิตโชติ ประธานองค์กร
ที่อยู่อาศัย เลขที่ ๗๖ หมู่ที่ ๕
บ้านตาฮ้อ ตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

๒.๔ หัตถกรรม
กลุ่มทอผ้า
บ้านตาฮ้อ

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านตาฮ้อ หมู่ที่ 5 ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ นางอรธยา พิริรัมย์ ประธานกลุ่มทอผ้ากล่าวว่า เป็นการประกอบกิจการทอผ้าไหมทอมือ ซึ่งเป็น กลุ่มอาชีพตามกิจกรรมของกรมการพัฒนาชุมชน ที่สนับสนุนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์และสร้างงาน สร้างอาชีพให้สมาชิกกลุ่ม ได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย และผ้าคลุมไหล่ ที่ทำจากเส้นด้ายใยธรรมชาติ (เส้นไหมแท้) โดยผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม เลขที่ 17679-248/246 ที่ทำการกลุ่มดำเนินการที่ บ้านตาฮ้อ หมู่ 5 ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ หนังสือรับรองไว้ไว้ ณ วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549 โดยสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกระสัง

รับรองจากกรมหม่อนไหม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ได้รับรอง จากกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่แสดงว่าเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยชนิด Royal Thai Silk เป็นตราเครื่องหมายกยงสีทอง

ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์
ระดับสี่ดาว

ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2553

ติดต่อได้ที่

นางอรธยา พิริรัมย์
ประธานกลุ่มทอผ้าไหมบ้านตาฮ้อ
บ้านเลขที่ 37 หมู่ 5 ต.ศรีภูมิ อำเภอ
กระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 31160
ผ้าไหม - ขายส่งและผู้ผลิต
☎ 044 - 783509

แผนที่บ้านตาฮ้อ

กลุ่มทอผ้าไหม
บ้านตาฮ้อ

ผ่านเอกลักษณ์บุรีรัมย์ (ทางระแวกชุมชนแดง)

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
www.sriphoom.go.th
โทร 044 - 666112 แฟกซ์ 044 - 666113

กลุ่มทอผ้าบ้านตาฮ้อ

๒.๕ หัตถกรรม
การจักสาน
บ้านศรีภูมิ

นายประเสริฐ ชูแก้ว
ที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๒
บ้านไพรปวน ตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนอีสาน ซึ่งสมัยก่อนได้ทำการเรียนรู้โดยการสืบทอดจากบรรพบุรุษ
ซึ่งสอนให้เราารู้จักการทำมาหากินเลี้ยงชีพ จนถึงปัจจุบัน

การสาน หมวก ช้องจับปลา ฝาชีครอบอาหาร

วัสดุอุปกรณ์ ไม้ไผ่ ใบตาล เชือก

เป็นภูมิปัญญา ที่ นายประเสริฐ ชูแก้ว ได้ทำการสานได้อย่างสวยงาม และสามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ มีความคงทน แข็งแรง

๓. ด้านอุตสาหกรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
การทำเตาเผาขยะประหยัดพลังงาน
บ้านกำเปร หมู่ที่ ๖
ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ
เตาเผาขยะประหยัดพลังงาน
บ้านกำเปร หมู่ที่ ๖
ตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
ในเขตตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้อาชีพเสริม การเลี้ยงไก่ไขว้ในครัวเรือน
เขตตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การเลี้ยงสุกร
บ้านตะแบก หมู่ที่ ๔ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การเลี้ยงวัว
ในเขตตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อาชีพเสริม การเลี้ยงหมูนา
บ้านตะแบก หมู่ที่ ๔ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อาชีพเสริม
การปักดินทองหมวกชาวทหาร และ การปักดินทองอินธนูใส่ชุดข้าราชการปกติขาว
บ้านตะแบก หมู่ที่ ๔ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

